

MÜƏLLİMLİK SƏADƏTİNİ YAŞAYAN VƏ YAŞADAN İNSAN

*Əziz müəllimim Roza Arazovanın
yubileyi münasibətilə*

... Dərs ili yenicə başlamışdı, birinci kurs tələbələrinin ən ağır vaxtları idi, məktəb partasından təzəcə ayrılmış uşaqlar üçün birdən-birə qədim dünya tarixinin sirlərinə yiyələnmək, arxeologiyanın maraqlı olduğu qədər də çətin xüsusiyyətlərini öyrənmək heç də asan deyildi.

Məhz belə bir vaxtda Roza müəllimlə ilk tanışlığımız başladı. Müəllimimiz elə ilk dərslərdən tədris etdiyi fənləri tələbələrə sevdirə bildi və biz Roza müəllimin timsalında nəinki fənləri, müəllimliyi də sevdik.

Çox maraqlıdır ki, Roza müəllim yaxşı oxuyan, çalışqan tələbələrlə bərabər tənbellərin də hafizəsindən silinməyib. Universitetdə sonralar lətifəyə çevrilmiş bir hadisəni xatırlamaq istəyirəm. Qıtlıq illərində müəllimlərin də “dadına çatan” bir tələbə vardı, o vaxt dükanlarda tapılmayan süd məhsullarını zavoddan çıxarıb gətirirdi. Bir gün bu “qoçaq” imtahan ərəfəsində Roza müəllimə öz “xidmətini” təklif edir, Roza müəllim də “get suallarını öyrən, gəl” deyir, mədəni surətdə başa salır ki, heç nə kar etmərə, oxumalısan.

Tələbə ələcsiz qalıb hazırlaşmalı olur. İmtahandan bir xeyli sonra Roza müəllim bu tələbəyə pul verir ki, bir yaşlı qadın üçün kəsmik gətirsin. Amma o kəsmik hələ də gəlib çıxmayıb. Bu hadisədən sonra hamı zarafatla deyirdi ki, Roza xanım bəlkə də yeganə müəllimdir ki, pulunu verib tələbəyə dərs öyrədir.

Hərdən tələbəlik illərimiz eyni dövrə təsa-

düf edən tanışlarımızla rastlaşanda belə, hər kəsin ilk sualı “Roza müəllimi görməmişən?” olur. Hamı birinci onu soruşur, çünki Roza Arazova qəlblərdə əsl müəllim kimi yurd salan, yaşayan insanlardandır.

Tələbə vaxtı öz aramızda Roza müəllimdən söhbət açanda, onun ən birinci keyfiyyəti kimi insanpərvərliyi və vətənpərvərliyindən danışardıq. Əslində, bu keyfiyyətlər hər bir müəllimə xas olmalıdır, təəssüf ki, 80-ci illərdə belə keyfiyyətli insanlara çox az rast gəlinirdi, xüsusilə də ali məktəb divarları arasında.

Roza müəllim hər bir tələbəyə yetkin bir şəxsiyyət kimi yanaşardı, hamının dərini öz dər-di bilirdi, can yandırardı, tələbələrin problemlərini həll etməyə çalışardı, lazım gələrsə, buna görə bütün pillələrə ayaq döyərdi, kömək alıncayadək əl çəkməzdi, amma özü üçün kimsəyə ağız açmağı qüruruna sığışdırmazdı. Azərbaycan qadınına xas olan bütün dəyərləri biz onda görüb, onda sevdik. Olduqca nəzakətli, səliqəli, diqqətli, qayğıkeş, mehriban olduğu qədər də tələbkər bir insan idi Roza müəllim. Biz, sözün əsl mənasında, müəllim olmağı onun şəxsi nümunəsi əsasında öyrəndik və əbəs yerə deyil ki, bizim çoxumuz onu özümüzün həyat müəllimi hesab edirik.

Neçə illəri arxada qoyub artıq bir yerdə çalışırıq Roza müəllimlə. Daha müəllim-tələbə münasibətini geridə qoyub, həmkarlıq münasibətindəyik. Mənim gözlərimin qabağında Xəzər

Universiteti qurulub, böyüyüb, bu gününə qovuşub və onu quranlardan biri də Roza xanımdır. Roza xanım kimi entuziast insanların çiyinlərində çəkilir bu dünyanın yükü. Xəzər Universiteti ilə, “Dünya” məktəbi ilə əməkdaşlıq illəri mənə Roza xanıma bir insan kimi bir daha yaxından tanımaq imkanı verdi. Mən artıq onun öz ətrafı - dostları, həmkarları, ailəsinin bu böyük qəlblə insana verdiyi dəyəri gördüm və bir də onun şahidi oldum ki, nə keçən illər, nə hadisələr Roza xanımın bir zərrə də dəyişməsinə səbəb olmamışdır. Yenə həmin qayğıkeşlik, həmin tələbkarlıq.

Roza xanıma digərlərindən fərqləndirən keyfiyyətlərindən əsası özünə qarşı hədsiz tələbkar və hədsiz təvazökar olmasıdır. Roza müəllim indi də illərin təcrübəsinə baxmayaraq, bütün dərslərə həmişə həvəslə, həmişə vəchlə girir, hələ bu vaxtdək bir tələbə deyə bilməz ki, hansısa bir mövzunu Roza müəllim həvəssiz, sadəcə dərs xatirinə keçdi.

Bu böyük müəllim hər dərslərini yenidən dəfələrlə yaşayır və məhz buna görə də, tələbələrin yaddaşında silinməz iz qoyur. Axı Roza xanım özü də böyük alim, müəllim, məşhur Azərbaycan tarixçisi Süleyman Əliyarlının sevimli tələbəsi olub. İş elə gətirdi ki, mən BDU-da Süleyman müəllimin rəhbərlik etdiyi kafedrada çalışırdım və həmin illərdə Xəzər Universiteti bu böyük alimin 70 illik yubileyinə ev sahibliyi etdi və bu yubileyə mən Xəzər Universitetinin əməkdaşı kimi qatıldım. Roza xanımın Süleyman müəllimə olan ehtiramı, sədaqəti həsədə layiqdir desəm, yanlışmaram. Böyük sevgi, qayğı, şəfqət - Roza xanımın ürəyindən gələn hisslər gözlərindəydi... O gözləri mən bir də S.Əliyarlının qəbrinə üstə gördüm - sonsuz kədər, sonsuz hüzn... Gözlər ürəyin aynasıdır deyirlər, Roza xanımın gözləri bəlkə də belə aynaların ən şəffafıdır.

Roza xanım gözəl alimdir - ciddi, vicdanlı. Arxeoloq olmaq hər kişinin bacardığı iş deyil, Roza xanıma qadın olaraq çöl qazıntılarında Q.İsmayılzadə, İ.Nərimanov kimi dövrümüzün ən məşhur arxeoloqları ilə birgə iştirak etmiş, tədqiqat aparmışdır. Hərdən söhbət əsnasında Roza xanımın o zamanlar tanınmış arxeoloq Massonun dəvəti ilə Leninqradda doktorluq işini davam etdirə bilməməsindən söz düşəndə yarımgerçək, yarızarafat deyirəm ki, “yaxşı ki, getmədiniz, bəs bizim gənclərimiz heyif deyil? Belə müəllimi itirərdik”. Amma bu sözdə bir həqiqət var. Alimliyini düşünüb, gələcəyini hər kəs qura bilər, böyük kəşflər edib dünya elminə yenilik də gətirmək olar, amma ömrünü şam kimi əridib yeni nəsillər

yetidirmək ancaq müəllimin şərafli yoludur - sizin seçdiyiniz yol, əziz müəllimim!

Roza xanım gözəl dostdur. Onun dostlarının sırasında eləsi yoxdur ki, cəmiyyətimizin problemləri onları narahat etməsin, Roza xanımın dostları da özü kimi genişürəkli, vicdanlı, qayğıkeşdirlər. Roza xanım elə bir insandır ki, onunla ünsiyyətdən sonra bu gözəl insan sənənin həyatının bir parçasına çevrilir, hər şeydə onu görmək, məsləhətini eşitmək, bölüşmək istəyirsən. Dostluq üçün bundan daha vacib nə ola bilər ki?! Tarix və arxeologiya departamentində bu gündək çalışmış bütün müəllimlərin övladları Roza xanımın övladlarıdır. Roza xanım onlara “xəzərlilər” deyir, elə bir bayram yoxdur ki, Roza nənə “xəzərli” nəvələrini yada salıb, onlar üçün hədiyyə hazırlamasın, evə zəng edəndə belə uşaqlar Roza nənəylə danışmaq üçün növbəyə durur, dərdsini bölüşür, bəzən heç bizə növbə çatmır, ümid qalır “email”-ə.

Bu yaxınlarda Roza xanımın ad gününü qeyd etmək üçün müəllimlərlə birgə departamentdə toplaşmışdıq. Roza xanıma təbrik üçün Xəzər Universitetinin digər departamentlərinin müəllimləri, tələbələr sanki bəhsə girmişdilər, biri-birindən gözəl çiçək dəstələri, hər kəsin səmimi sözləri, hətta texniki heyət işçiləri də geri qalmamışdı.

Elə təzəcə yığılmışdıq, tanımadığımız bir kişi əlində iri bir gül dəstəsi, böyük bir tort yaxınlaşdı, Roza xanıma təbrik etdi. Roza xanım da təəccüblə “çox sağ olun, amma siz kimsiniz, mən tanımadım axı?” deyər soruşdu. “Roza müəllimə, bu bir sürprizdir” - dedi həmin adam. Sonra artıq süfrə arxasında əyləşəndə məlum oldu ki, İsmayıl bəy Roza xanımın ilk tələbələrindəndir. O özünü təqdim edərkən söylədi ki, Roza xanım, siz bizi tanımayla bilərsiniz, çünki biz çoxuq, amma sizin kimi insanlar bizim həyatımızda çox deyil və biz sizin fəaliyyətinizi daim izləyirik.” Məncə, bir müəllim ömrünün mənası da elə bundadır.

Roza xanım çox xoşbəxt insandır ki, belə bir həyat salnaməsi var, xoşbəxtlikdir ki, müəllimlik sənətini öz timsalında yaşadır, xoşbəxtlikdir ki, hər tələbəsinin həyatında onun da müdriklik payı var. Bu elə bir səadətdir ki, müəllim olmayan insan bunu bəlkə də yaşaya bilməz, amma Roza xanım müəllimlik səadətini yaşayan və yaşadan bir insandır.

Ülviyyə İbrahimova,
BDU-nun dosenti,
atoshi@mail.ru